

AKADEMIE MÚZICKÝCH UMĚNÍ V PRAZE
HUDEBNÍ A TANEČNÍ FAKULTA

HUDEBNÍ UMĚNÍ

Viola

DIPLOMOVÁ PRÁCE

Stamicovo Kvarteto

Šimon Truszka

Vedoucí práce: prof. Jan Pěruška

Oponent práce: Mgr. Karel Untermüller

Datum obhajoby: 13-14.6.2022

Přidělovaný akademický titul: MgA.

Praha, 2022

ACADEMY OF PERFORMING ARTS IN PRAGUE

MUSIC AND DANCE FACULTY

Art of Music

Viola

MASTER ' S THESIS

Stamitz Quartet

Šimon Truszka

Thesis Supervisor: Prof. Jan Pěruška

Thesis Opponent: Mgr. Karel Untermüller

Date of thesis defence: 13-14.6.2022

Academic title granted: MgA.

Prague, 2022

Prohlášení

Prohlašuji, že jsem magisterskou práci na téma

Stamicovo Kvarteto

vypracoval samostatně pod odborným vedením vedoucího práce a s použitím uvedené literatury a pramenů.

Praha, dne

.....
podpis diplomanta

Upozornění

Využití a společenské uplatnění výsledků diplomové práce, nebo jakékoliv nakládání s nimi je možné pouze na základě licenční smlouvy tj. souhlasu autora a AMU v Praze.

ABSTRAKT

Predmetom tejto diplomovej práce je oboznámenie sa a priblíženie cesty Stamicovho Kvarteta.

Stamicovo kvarteto dosiahlo za svoju existenciu významné miesto v komornej hudbe a významné meno nielen v Čechách ale aj v zahraničí. Cieľom bolo priblížiť históriu a súčasnosť tohto známeho českého kvarteta. Poukázať na celostnú kontinuitu vnímaného súboru, ktorú dnes tvorí a tvorilo niekoľko fantastických hudobníkov. Boli to huslisti Bohuslav Matoušek, Vítezslav Černocho, violončelista Vladimír Leixner. V súčasnosti sú to Jindřich Pazdera, Josef Kekula, Jan Pěruška a Petr Hejný. Ťažiskom je história a súčasnosť Stamicovho kvarteta. Stručné predstavenie každého hudobníka osobitne.

V závere práce je prepis repertoáru, diskografie a prehľad koncertov Stamicovho kvarteta v rokoch 2020 až 2022.

ABSTRACT

The main subject of this master's thesis is to approach closer the road Stamic Quartet.

During its existence, Stamic quartet has achieved an important place in chamber music and an important name not only in the Czech Republic but also abroad.

The point was to bring closer the history and present of this well-known Czech quartet. The point was to indicate on wholistic continuity of the ensemble, which consisted from several fantastic musicians.

They were violinists Bohuslav Matoušek, Vítezslav Černocho, cellist Vladimír Leixner. At present they are Jindřich Pazdera, Josef Kekula, Jan Pěruška and Petr Hejný.

The focus is on the history and present of the Stamic Quartet. A brief introduction to each musician separately. At the end of the work is a transcript of the repertoire, discography, and an overview of the concerts of the Stamic Quartet in the years 2020 to 2022.

Klíčové slova: sláčikové kvarteto, stamicovo kvarteto, komorná hudba

Keywords: string quartet, stamic quartet, chamber music

OBSAH

Úvod	7
1. Kvartetá v Čechách v 20. storočí.....	8
1.1 České kvarteto	8
1.2 Pražské kvarteto	9
1.3 Smetanovo kvarteto.....	10
1.4 Vlachovo kvarteto	11
1.5 Janáčkovo kvarteto	14
1.6 Talichovo kvarteto.....	17
2. Rodina Stamicovcov	20
2.1 Ján Václav Stamic.....	21
2.2 Karel Stamic	22
2.3 Antonín Stamic.....	24
3. Stamicovo Kvarteto.....	25
3.1 História a súčasnosť.....	25
3.2 Bohuslav Matoušek	32
3.3 Vítězslav Černochoch	33
3.4 Vladimír Leixner	34
3.5 Jindřich Pazdera	36
3.6 Josef Kekula.....	38
3.7 Jan Pěruška	39
3.8 Petr Hejný	40
4. Repertoár Stamicovho kvarteta	42
5. Diskografia	50
6. Prehľad koncertov Stamicovho kvarteta 2020-2022.....	55
ZÁVER	58
Zoznam použitej literatúry a pramene:	59

Úvod

Tému práce som si vybral vďaka svojej záľube v komornej hudbe a tiež preto, lebo sám som členom sláčikového kvarteta Kukul Quartet. Verím, že ma táto práca obohatí a dozviem sa veľa nového. Ďalším podnetom k vytvoreniu tejto práce je môj pedagóg na HAMU prof. Jan Pěruška, ktorý ma veľmi ovplyvnil v pozitívnom slova zmysle na mojej ceste v HAMU a zároveň je dlhoročným členom Stamicovho kvarteta. Mal som možnosť vidieť a počuť Stamicovo kvarteto na mnohých koncertoch. Preto som mal vnútornú túžbu a potrebu, dozvedieť sa viac o tomto významnom súbore.

V prvej časti svojej práce sa chcem stručne venovať známym českým kvartetám v 20. storočí a to konkrétne Českému, Pražskému, Smetanovmu, Vlachovmu, Janáčkovmu a Talichovmu kvartetu. Ďalej sa zameriam na rodinu Stamicovcov a to konkrétne na Jána Václava Stamicu, Karela Stamicu a Antonína Stamicu.

Druhá polovica práce je venovaná iba známemu Stamicovmu kvartetu. Čitateľovi sa budem snažiť priblížiť históriu, vznik a súčasnosť kvarteta. Jeho výnimočné úspechy ktoré dosiahlo, ale aj turbulentné časy v kvartete. Taktiež zmeny umelcov v tomto súbore. Každého umelca predstavím aj osobitne.

V závere práce sa budem venovať repertoáru, diskografii a prehľadom koncertov Stamicovho kvarteta v rokoch 2020-2021.

1. Kvartetá v Čechách v 20. storočí

V tejto kapitole sa chcem stručne zamerať na známe sláčikové kvartetá, ktoré sa preslávili v Čechách v 20. storočí. Touto cestou začalo slávne České kvarteto.

1.1 České kvarteto

Predstavovalo profesionálny komorný súbor v Čechách a bolo historickým medzníkom vo vývoji českej komornej interpretácie. Svojou umeleckou úrovňou si získalo medzinárodné meno a stalo sa svetovo úspešným. České kvarteto bolo medzinárodne známe sláčikové kvarteto, ktoré bolo založené v roku 1891 a svoju cestu ukončili v roku 1934.

Kvarteto bolo založené v Prahe, tromi študentmi Antonína Bennewitzza a to Karelom Hoffmanom – husle, skladateľom Josefom Sukom - husle a Oskarom Nedbalom - viola a žiakom Hanuša Wihana Ottom Bergerom - cello. Benewitz aj Wihan boli učiteľia na Pražskom konzervatóriu. V tejto zostave pôsobil súbor až do roku 1894, kedy odišiel Otto Berger a vystriedal ho jeho profesor Hanuš Wihan. Oskar Nedbal odišiel z kvarteta v roku 1906 za svojou dirigentskou a skladateľskou kariérou. Jeho vystriedal známy violista Jiří Herold. V roku 1914 vystriedal starnúceho Hanuše Wihana Ladislav Zelenka. Týmto sa zostava kvarteta ustálila na ďalších 19 rokov v podobe Hoffmann, Suk, Herold, Zelenka. V roku 1933 odišiel z kvarteta Jozef Suk zo zdravotných dôvodov a vystriedal ho Stanislav Novák. V roku 1935 zomrel Jiří Herold a súbor definitívne zanikol. Za svoje pôsobenie České kvarteto odohralo asi 4 tisíc koncertov v Európe a po celom svete. V repertoári mali diela veľkých klasikov 18. a 19. storočia ale aj diela svetovej moderny, nové opusy skladateľov.

1.2 Pražské kvarteto

Sláčikové kvarteto pôsobilo v Prahe od roku 1920 do roku 1966. Pražské kvarteto patrilo popri Českom kvartete medzi najvýznamnejšie komorné súbory medzivojnového obdobia.

Kvarteto vzniklo v roku 1920, kedy violista Ladislav Černý, vtedy člen Orchestra Kráľovskej opery

v Lublani, založil so svojimi kolegami z orchestru Zikovo kvarteto. Primáriusom bol Richard Zika, violončelistom bol jeho brat Ladislav Zika a sekundistom Karel Sancin. Prvý verejný koncert kvarteta sa konal 23. marca 1920 v juhoslávскеj Ptuji. Nasledovali vystúpenia v ďalších mestách (Maribor, Lublaň, Záhreb..) V roku 1921 sa kvarteto presídlilo do Prahy a od roku 1929 nieslo názov Pražské kvarteto. Pod umeleckým vedením Ladislava Černého dosiahlo mnoho významných úspechov. Napr. zúčastnenie sa na medzinárodnom festivale súčasnej hudby v nemeckom Donaueschingenu, kde sa Ladislav Černý spriatelil s Paulem Hindemithom (jeho sonáta op. 25 č. 1 pre sólovú violu je venovaná práve Černému.) Na festivalovom koncerte medzinárodnej spoločnosti pre súčasnú hudbu v Salzburgu predviedlo kvarteto premiéru Schulhoffových 5 kusov pre sláčikové kvarteto a premiéru Sláčikového sextetu s Paulem Hindemithom. Obe skladby boli venované Pražskému kvartetu. V roku 1925 kvarteto navštívilo Benátky, kde uvideli premiéru Sláčikového kvarteta č. 1 "Z podnetu Tolstého Kreutzerovy sonáty" Leoše Janáčka. Pražské kvarteto nahralo niekoľko nahrávok pre spoločnosť His Master's Voice vo Veľkej Británii, pre Československý rozhlas, Československú televíziu a Supraphon. Často s ním spolupracovali významní umelci tej doby, napr. Arthur Rubinstein, Rudolf Firkušný, Jan Heřman, Ella Ney a ďalší. Pražské kvarteto propagovalo diela Vítězslava Nováka, Pavla Bořkovce, Václava Trojana...

Činnosť Pražského kvarteta bola ukončená v marci 1966. Behom svojej úctyhodnej 46-ročnej činnosti odohralo kvarteto cca 1300 koncertov, ktoré boli veľmi pozitívne hodnotené zahraničnou hudobnou kritikou.

1.3 Smetanovo kvarteto

Smetanovo kvarteto je jedno z najvýznamnejších súborov českej komornej hudby, ktoré získalo celosvetový ohlas. Bolo založené v roku 1943, ale pod týmto názvom sa

objavilo až o dva roky neskôr. Svoju takmer 50-ročnú činnosť ukončili v júni 1989. Pri zrode stál Antonín Kohout s huslistom Václavom Neumannom. Obaja mali spoločný záujem hrať v kvartete. Václav Neumann hral 1 husle, Josef Vlach sekund, Neumannov brat violu a Kohout violončelo. V roku 1941 sa predstavili na koncerte v Nelahozevsi ako Smíchovské kvarteto. V roku 1943 riešili nové obsadenie v zložení Václav Neumann, Jaroslav Rybenský, Antonín Kohout a Lubomír Kostecký pod názvom Komorné združenie konzervatória hudby. Neskôr vystupovali pod názvom Kvarteto českého konzervatória.

Prvý koncert v zložení Jaroslav Rybenský, Lubomír Kostecký, Václav Neumann a Antonín Kohout sa uskutočnil 6.11.1945, kde sa hrali sláčikové kvarteta od Bedřicha Smetanu a Vítězslava Nováka. Smetanovský program sa stal synonymom ich názvu. Václav Neumann sa v roku 1946 rozhodol odísť z kvarteta a venovať sa dirigovaniu. Jaroslav Rybenský po dohode prešiel k viole a na stoličku primária sa dostal koncertný majster Českého komorného orchestra Jiří Novák. Tak začala slávna éra Smetanovcov. Neskôr z kvarteta odišiel violista Jaroslav Rybenský po zdravotných problémoch, ktorého vystriedal violista Dr. Milan Škampa. V roku 1948 už mali široký repertoár. Po prvýkrát sa zúčastnili na festivale Pražské jaro v roku 1949, kde zahrli Smetanové kvartetá a Schubertov kvartet - Smrť a dievča. Od tej doby hrali naspamäť, čo je veľmi obdivuhodné a diskutované až dodnes. V roku 1951 sa stali komorným súborom Českej filharmónie. Po určitých problémoch boli oslobodení od povinnosti hrať v orchestri a mohli sa naplno venovať príprave v kvartete.

V rokoch 1953-1954 sa rozširuje ich repertoár a zvyšuje sa počet zahraničných

koncertov, až okolo sto ročne. Smetanovo kvarteto v tom období vystupovalo na väčšine európskych pódiumoch. Všade ich s nadšením prijala kritika i obecnosť. Získali oficiálne uznanie, Cenu mesta Prahy, štátnu cenu, Rad práce a iné. Kvarteto za svoje pôsobenie precestovalo Európu, Japonsko, Čínu a Ameriku. Najprv kvarteto hralo na nástrojoch od Českého husliara Přemysla Otakara Špidlena. Neskôr sa im podarilo získať nástroje talianskych majstrov vďaka štátnej zbierke. Jiří Novák hral na husle od A. Stradivariho 1729 „Libon“, Lubomír Kostecký na nástroj od Francesca Ruggieriho – Cremona 1694, Antonín Kohout na Giovanni Grancini – Milano 1710 a Milan Škampa pravdepodobne mal nástroj od Antonius et Hieronymus Fr. Amati – Cremona 1616. V roku 1969 sa stali pedagógmi na Akadémii múzických umení v Prahe. Ich prínos v pedagogickej činnosti mal silný vplyv na ďalší vývoj kvartetnej generácie, ktorá v nich mala vzor. Dodnes ich žiaci sú osobnosťami známych sláčikových kvartet napr. Panochovo, Kociánovo, Pražákovo, Martinu, Wihanovo, Škampovo, Haasovo kvarteto.

Záverečný koncert sa konal v Brne 27.7.1989 v Besedním domě a tým Smetanovo kvarteto definitívne ukončili svoju činnosť.

1.4 Vlachovo kvarteto

Určite ďalšie významné české kvarteto, ktoré bolo založené v 50. rokoch min. storočia je Vlachovo kvarteto. Jeho zakladateľ, huslista Josef Vlach, bol žiakom prof. Felda a Pekelského, u ktorých študoval na pražskej AMU. Pre jeho umelecký vývoj mal obrovský význam Talichov Český komorný orchester, v ktorom pôsobil ako jeden z koncertných majstrov (1946-1948) a v ktorom zbieral skúsenosti v oblasti komornej hry. K založeniu sláčikového kvarteta smeroval Josef Vlach už od svojich študentských čias. Koncom roku 1949 vzniká kvarteto – ešte bez mena. Primárius Josef Vlach a violončelista Viktor Moučka, ktorí k sebe hľadajú vhodných hudobných partnerov. K pulu violy nakoniec padla voľba na Soběslava Soukupa, s ktorým sa Josef Vlach poznal z Českého komorného orchestra. Na sekund hral Václav Snítel, ktorý okrem

nástroja študoval ešte kompozíciu a hudobnú vedu. Sláčikové kvarteto v zložení Josef Vlach, Václav Snítel – husle, Soběslav Soukup – viola a Viktor Moučka – violončelo, začalo pravidelne skúšať v januári 1950. V apríli toho roku mali svoje prvé spoločné vystúpenie. Na koncerte spoločnosti pre starú hudbu hrali skladby Josefa Myslivečka a Františka Xavera Duška. Dňa 28. 4. 1951 v Dvořákovej sieni Domu umelcov vystúpili pod názvom Vlachovo kvarteto. Na konci roku 1951 odchádza zo zdravotných dôvodov Soběslav Soukup a na jeho miesto nastupuje violista – Jaroslav Motlík, ktorý pôsobil v Českej filharmónii. V tej dobe členovia kvarteta taktiež na čas prerušili svoju činnosť, pretože ich čakala povinná vojenská služba. V roku 1954 sa definitívne stabilizuje zloženie kvarteta. Po odchode Jaroslava Motlíka prichádza do kvarteta violista Josef Kodoušek. V roku 1955 kvarteto absolvovalo medzinárodnú kvartetnú súťaž v belgickom meste Liège. Kvarteto získalo absolútne uznanie v podobe prvej ceny. Druhá cena nebola udelená a o tretiu cenu sa delili tri súbory. Koncertná činnosť kvarteta sa po absolvovaní tejto súťaže rozvíjala naplno. V roku 1957 sa stáva Vlachovo kvarteto komorným združením Československého rozhlasu v Prahe. Umelci tým získali určitú samostatnosť a tak mohli konečne opustiť činoherný orchester Národného divadla, ktorý bol do tej doby ich zamestnávateľom. Pre túto inštitúciu natočili cca 160 titulov. O 13 rokov neskôr, v roku 1970, dochádza v Vlachovom kvartete k poslednej personálnej zmene, keď z kvarteta odchádza violista Josef Kodoušek a na jeho miesto prichádza Jiří Hanzl. V roku 1975 už zdravotný stav primária nedovoľuje súboru maximálne koncertné nasadenie a tak kvartetisti po 25 rokoch ukončujú svoju spoločnú koncertnú činnosť. Primárius Josef Vlach (zomrel v roku 1988) i sekundista Václav Snítel však naďalej vyučovali na AMU v Prahe, kde vychovali celý rad výborných interpretov, ktorí dnes pôsobia ako sólisti, komorní a orchestrálni hráči na celom svete.

Rodinnú štafetu v histórii Vlachovho kvarteta preberá v roku 1982 Nové Vlachovo kvarteto. Vzniká na AMU v Prahe, kde v tej dobe študujú huslisti Jana Vlachová (dcéra Josefa Vlacha) a Karel Stadtherr, violista Ladislav Kyselák a švédsky violončelista Mikael Ericsson, ktorý sa stáva nielen kvartetným ale i životným partnerom prvej huslistky.

Už koncom sedemdesiatych rokov minulého storočia však hrá Josef Vlach - pri pulte violy - so svojimi dcérami Janou a Danou a Mikaelem Ericssonem v rodinnom sláčikovom kvartete. Nové Vlachovo kvarteto sa rok po založení stalo laureátom

českej kvartetnej súťaže v Kroměříži a v roku 1985 získalo európske prvenstvo na medzinárodnej súťaže sláčikových kvartet v anglickom Portsmouthu. V roku 1985 odchádza zo súboru Karel Stadtherr a Ladislav Kyselák. Prvého z nich nahradzuje huslista a dnes uznávaný skladateľ Ondřej Kukal, a na miesto violy Petr Verner. V tomto zložení hrá Nové Vlachovo Kvarteto až do roku 1995, kedy z dôvodu pracovného vyťaženia odchádza Ondřej Kukal. Do súboru sa opäť k druhým husliam vracia Karel Stadtherr.

V roku 1995 sa ešte mení názov ansámbľu z pôvodného Nového Vlachovho kvarteta na Vlachovo kvarteto Praha. Petr Verner ukončuje svoju kvartetnú činnosť o 13 rokov neskôr, kde ho na 2 roky vystrieda violista Georg Haag. Od roku 2010 hrá Vlachovo kvarteto Praha s violistom Jiřím Kabátem. Za svoju interpretačnú

činnosť bolo Vlachovo kvarteto Praha veľakrát ocenené v Čechách i v zahraničí. Či už Vlachovo kvarteto alebo Nové Vlachovo kvarteto alebo Vlachovo kvarteto Praha a s úplne inými hudobníkmi, je stále synonymom tradičnej českej interpretácie komornej hudby na svetovej úrovni.

1.5 Janáčkovo kvarteto

Prvé kvarteto s týmto názvom vzniklo v roku 1934 v Brne a to z hráčov Rozhlasového orchestra a Zemského divadla. Tvorili ho: J. Holub, J. Kuchař-husle, J. Gotthard – viola a J. Petzný – violončelo. Po 4 rokoch toto kvarteto zaniklo. Ďalšie kvarteto s týmto

názvom vzniklo v roku 1947. Na pôde konzervatória sa stretli v turede prof. Váši Černého štyria študenti túžiaci založiť sláčikové kvarteto. Huslisti Jiří Trávníček a Jan Večerka, violista Jiří Kratochvíl a violončelista Karel Kraška. Mladé kvarteto malo svoj prvý koncert 14.4.1947 v Besedním domě. Hrali Čajkovského sláčikový kvartet D dur a v dennej tlači sa objavili priaznivé kritiky, ktoré veľmi pozitívne vyzdvihovali technickú a intonačnú pripravenosť kvarteta. Neskôr z kvarteta odišiel sekundista do filharmónie a novou posilou kvarteta sa stal Miroslav Matyáš. V roku 1948 začali kvartetisti študovať na novo založenej Janáčkovej Akademii muzických umění a v tom istom roku realizovali svoju prvú rozhlasovú nahrávku – Míčuv Smyčcový kvartet Es dur. Po ďalších koncertných úspechoch a to nielen v Brne, ale i v ďalších mestách počnúc Prahou, si kvarteto do svojho štítu zvolilo meno jedného z najväčších skladateľov 20. storočia – Leoša Janáčka. Stalo sa tak 1.9.1949. V roku 1951 je v Brne založené nové hudobné teleso – Symfonický orchestr kraje brněnského (SOKB). Jiří Trávníček sa po úspešnom konkurze stáva v tomto orchestri koncertným majstrom a jeho kolegovia z kvarteta, až na Jiřího Kratochvíla, ktorý bol už vedúcim skupiny viol v Brnenskom divadle, si sadnú k prvým pultom svojich skupín. V roku 1952 dochádza na dlhé roky k poslednej výmene u druhých huslí. Miroslav Matyáš odchádza na dvojročnú povinnú vojenskú službu, kvarteto tak musí hľadať adekvátnu náhradu. Do kvarteta prichádza mladý študent JAMU, huslista Adolf Sýkora a touto výmenou taktiež začína najslávnejšie obdobie kvarteta. Prof. Adolf Sýkora s kvartetom prežije dlhých 42 rokov a stane sa tak spolu s violistom Jiřím Kratochvílom najdlhšie hrajúcim členom Janáčkovho kvarteta. Z historického hľadiska nastáva obdobie, kedy kvarteto zažíva veľké úspechy na všetkých kontinentoch našej planéty a nahráva pre najprestížnejšie

vydavateľstvá. V 50. rokoch taktiež začína Janáčkovo kvarteto študovať kvartetné diela naspamäť. Tento vysoko náročný spôsob interpretácie v komornej hudbe je i v dnešnej dobe veľmi zriedkavý. Priekopníkom tohto spôsobu hry bolo viedenské Kolischovo kvarteto, ktoré pôsobilo v Európe po prvej svetovej vojne. Ako prvé sa nechalo touto hrou inšpirovať slávne Smetanovo kvarteto. V roku 1956 dochádza k združeniu brnenského rozhlasového orchestra a SOKB. Vzniká Štátna filharmónia Brno a Janáčkovo kvarteto sa stáva ich komorným súborom. Kvartetisti sa tým zbavili obrovského napätia, keď museli striedať orchestrálnu hru s komornou. Od tejto chvíle sa mohli sústrediť iba na kvartetnú hru. V tom istom roku sa im naskytla veľká príležitosť v podobe prestížneho koncertu v západnom Berlíne (ako záskok za Smetanovo kvarteto). Týmto koncertom spojeným s výbornými kritikami sa Janáčkovemu kvartetu otvorila cesta do celého hudobného sveta. V roku 1957 kvarteto po prvýkrát nahráva pre svetovo uznávanú spoločnosť DGG (Deutsche Grammophon). Neskôr sa pridáva nahrávanie aj pre spoločnosť DECCA, pre ktorú nahrávajú kvartetá od Haydna a Dvořáka. Od pamätného berlínskeho koncertu až do začiatku 70-tych rokov kvarteto vystúpilo na viacej než 1000 koncertoch. V roku 1973 odchádza z kvarteta Jiří Trávniček (zdravotné dôvody). Jiří Trávniček zomiera 16.6.1973. Láska k kvartetu ale zvíťazila a úvahy ostatných členov kvarteta o ukončení činnosti sa roztratila, keď do kvarteta vstupuje huslista Bohumil Smejkal. Smejkal do tej doby pôsobil ako koncertný majster Moravskej filharmónie a brnenskej opery a svojou expresívnou hrou na husliach svojich kolegov veľmi inšpiroval.

Ako píše dlhoročný člen Janáčkového kvarteta prof. Adolf Sýkora vo svojej knihe *Z mého života v Janáčkově kvartetu: „Bohouškova osobnostní asimilace s námi byla zcela bez problému. Jeho srdečnost, ochota se podřídit našim zvyklostem a jeho vstřícnost a obětavost v projevech kamarádství byly spontánní“...*, a to na dlhých 20 rokov.

Až v roku 1984 dochádza k ďalšej generačnej výmene, keď za pult violončela zasadá absolvent profesora Karla Krafky, Břetislav Vybíral.

Najprv sa obaja violončelisti v kvartete striedali, ale vzhľadom k zhoršujúcemu sa Krafkovu zdravotnému stavu zasadá nový člen Vybíral nadobro. Karel Krafka zomiera 11.7.1984. O 5 rokov neskôr, teda v roku 1989, opúšťa súbor jeho posledný zakladateľ – violista prof. Jiří Kratochvíl. Bol posledným zakladajúcim členom kvarteta a zatiaľ prvým, ktorý skončil svoju kariéru dobrovoľne a zdravý.

Jeho nástupcom sa stal violista Ladislav Kyselák, vtedy vedúci violovej skupiny Slovenskej filharmónie. Ešte za štúdia na pražskej AMU pôsobil v Novom Vlachovom kvartete, ktoré študovalo v triede legendárneho pedagóga a huslistu Josefa Vlacha. Po odchode Jiřího Kartočvíla bolo kvarteto rozdelené do dvoch vekových kategórií. Tu mladšiu tvorili violista a violončelista a obaja huslisti sa zaradili k seniorom kvarteta. Pokiaľ chcelo Janáčkovo kvarteto do budúcnosti pokračovať s víziou ešte dlhodobej koncertnej činnosti, muselo vzhľadom k tejto vekovej rozpoltenosti kvarteta dokončiť v dohľadnej dobe generačnú výmenu. Kvartetisti si zvolili ako nástupcu Adolfa Sýkoru, huslistu Vítězslava Zavadilíka, ktorý do tej doby pôsobil ako druhý huslista v Trávničkovom kvartete. Na miesto primária sa zдал byť najlepší kandidát Jiří Novotný. Pedagogicky pôsobil na brnenskom konzervatóriu a bol žiakom Adolfa Sýkoru a Bohuslava Smejkal. Dňa 4. 10. 1993 hrálo Janáčkovo kvarteto svoj posledný koncert v zostave Smejkal – Sýkora – Kyselák – Vybíral. Primárius prof. Bohumil Smejkal tak dovŕšil svoju 20-ročnú činnosť v kvartete. O 3 mesiace neskôr odchádza z kvarteta Adolf Sýkora a lúči sa svojim posledným koncertom v Blansku (2.1.1994). Omladený súbor v novej zostave nehrá dlho. Po 2 rokoch z kvarteta odchádza prvý huslista. Znovu sa rieši otázka obsadenia nového primária a znovu pomohla náhodná okolnosť. Člen a sólista Slovenského komorného orchestra Miloš Vacek, taktiež absolvent JAMU, sa presťahoval do Brna, kde začal pedagogicky pôsobiť na konzervatóriu. Pozvánku do kvarteta hneď prijal a do kvarteta sa bez problémov začlenil. V novom zložení odohrali svoj prvý koncert na festivale Janáčkovy Luhačovice 22.7.1996. V roku 2008 Violista Ladislav Kyselák zo zdravotných dôvodov uvoľňuje svoj pult novému členovi – Janu Řezníčkovi. Od roku 2015 až dodnes hrá Janáčkovo kvarteto v zložení Miloš Vacek, Richard Kružík – husle , Jan Řezníček – viola, Břetislav Vybíral – violončelo.

1.6 Talichovo kvarteto

Talichovo kvarteto je české sláčikové kvarteto, ktoré vzniklo na pražskom konzervatóriu v roku 1962 a to v zložení Jan Kvapil, Jan Talich, Jiří Najnar a Evžen Rattay. Neskôr na odporúčanie profesora Micky začalo kvarteto hrať pod menom dirigenta Václava Talicha. Inauguračný koncert kvarteta pod týmto názvom sa konal v Prahe v Domě umělca na jeseň 1965 s programom Debussy, Janáček, Smetana. Tento rok sa začal uvádzať ako oficiálny rok vzniku kvarteta.

Od prvopočiatku prebehlo v kvartete niekoľko personálnych zmien až sa konečné obsadenie začiatkom 70. rokov min. storočia ustálilo v tom najsilnejšom obsadení Petr Messiereur, Jan Kvapil, Jan Talich, Evžen Rattay. V tomto zložení dosiahlo Talichovo kvarteto svetovej povesti, natočilo celú radu CD vrátane komplet Beethovena, Mozarta, Bartóka a obdržalo mnoho cien.

Vývoj Talichovho kvarteta sa dá rozložiť do niekoľkých období.

Obdobie 1962-1969 bolo Talichovo kvarteto v zložení Jan Talich (1. husle), Jan Kvapil (2. husle), Jiří Najnar (viola), Evžen Rattay (violončelo). V roku 1969 vystúpilo Talichovo kvarteto v rámci festivalu Pražské jaro a bolo vymenované laureátom Európskej asociácie hudobných festivalov pre rok 1970, čo mu prinieslo pozvanie na veľa medzinárodných hudobných festivalov. Posledné vystúpenie s J. Najnarom sa konalo v auguste 1969 v Bazilike sv. Jiří na Pražskom hrade.

Obdobie 1969-1972 bolo v zložení Jan Talich (1. husle), Jan Kvapil (2. husle), Karel Doležal (viola), Evžen Rattay (violončelo). Na jar v roku 1972 odišiel z kvarteta violista Karel Doležal. Posledný koncert s K. Doležalom sa konal 24. mája 1972 v Ostrave.

Obdobie 1972-1993 bolo v zložení Petr Messiereur (1. husle), Jan Kvapil (2. husle), Jan Talich (viola), Evžen Rattay (violončelo). Primárius kvarteta Jan Talich prešiel na violu a na miesto primária nastúpil nový člen Petr Messiereur. V tomto zložení hral kvartet 21 rokov a jeho repertoár bol obrovský. Napr. Kompletný Mozart, kompletný Beethoven, Bartók, Smetana, Janáček, Haydn, Dvořák, Martinu, Borodin, Brahms, Debussy, Ravel, Schubert, Šostakovič...

Talichovo kvarteto spolupracovalo s ďalšími súbormi a interpretmi napr. S. Bogunia, M. Škampa, J. Suk, A. Kohout, K. Řehák, J. Stivín, G. Peyer, M. Pressler a mnoho ďalších. Precestovali takmer celý svet, Európu, turné po Iraku, Egypte, Indonésii, Japonsku, Kanade,

USA a Kórei. Vystupovali v prestížnych koncertných sálach, divadlách a umeleckých galériách (napr. Wigmore Hall v Londýne, Teatro alla scala v Miláne, Salle Gaveau v Paríži, The Symphony Hall v Osake). Samostatnou kapitolou je nahrávacia činnosť pre rôzne spoločnosti ako napr. francúzska spoločnosť Calliope, Sarastro, Collins Classic, Český rozhlas. Najdôležitejšie nahrávky sú určite pre Supraphon, kompletné Bartókové kvartetá, za ktoré získali Zlatú dosku Supraphonu.

Obdobie 1993-1997 bolo v zložení Petr Messiereur (1. husle), Vladimír Bukač (2. husle), Jan Talich (viola), Evžen Rattay (violončelo). Od sezóny 1993/1994 nastúpil k pultu 2 huslí Vladimír Bukač. Kvarteto v tomto období uskutočnilo veľké turné po

Severnej Amerike. Hrало taktiež v Švajčiarsku, Francúzsku a natáčalo pre britskú BBC. Taktiež vystupovalo pravidelne v pražskom Rudolfiné v Anežském kláštore, na Pražskom hrade atď.. V roku 1997 museli kvarteto opustiť P. Messiereur a E. Rattay (neskôr

založili kvarteto Rafael).

Obdobie od 1997

Na prelome 20. storočia došlo v Talichovom kvartete k postupnej generačnej obmene. Kvarteto hralo v zostave 1. husle Jan Talich ml., 2. husle Petr Maceček, viola Vladimír Bukač a violončelo Petr Prause. Kvarteto si naďalej udržovalo medzinárodné renomé a pravidelne koncertovalo v najvýznamnejších svetových kultúrnych centrách. V roku 2011 Macečka vystriedal mladý huslista Roman Patočka, ktorý pôsobí na pozícii sekundu dodnes. Od roku 2019 má Talichovo kvarteto nového violistu a to Radima Sedmidubského a cellistu Michala Kaňku.

2. Rodina Stamicovcov

Rodina pôvodne pochádzala z Mariboru a Martin Stamitz sa v polovici 17. storočia presťahoval do Pardubíc. Jeho syn Antonín bol menovaný za organistu a zbormajstra v Nemeckom Brode. Jediným, ktorý prežil z jeho 11 detí bol Johann Stamitz (Ján Vaclav Stamitz) (1717-1757).

Hudba bola definitívne rodinná záležitosť pre Stamicovu rodinu. Johann Stamitz (Ján Václav Stamitz) bol narodený v Čechách a jeho synovia Carl Stamitz (1745-1801) a Anton Stamitz (1750-1809). Všetci traja klasickí skladatelia boli súčasťou Mannheimského orchestra.

Mannheimský orchester počas pôsobenia na dvore pod vojvodom Karla Theodora koncom 18. storočia vyvinul inovatívne herné techniky pod vedením Jána Václava Stamitze. Mnohé z týchto inovácií prevzali majstri klasickej éry Wolfgang Amadeus Mozart a Franz Joseph Haydn.

Napr. Mannheimské Crescendo – crescendo v podaní celého orchestra.

Mannheimské rakety - vzostupná pasáž, ktorá exploduje energiou, často arpeggiovaná. Mannheimské vzdychy – postupné melodické ozdoby na princípe sekundových priťahov. Mannheimské vtáky – kompozičná technika, kde sólové pasáže napodobňujú zvuky vtákov. Mannheimský valec – dlhé crescendo s melódiou cez ostinátnu basovú linku. Náhle dramatické zmeny dynamiky...

2.1 Ján Václav Stamic

Narodil sa 19. júna 1717 v Nemeckom Brode (dnes Havlíčkov Brod) a zomrel 7. marca 1757 v Mannheime. Ján Václav Stamitz bol český huslista a skladateľ svetového mena. Vďaka svojmu novátorskému prístupu predbehol dobu a stal sa spoluvorcom novovznikajúceho klasicistického hudobného slohu. Jeho hudbu obdivoval i Wolfgang Amadeus Mozart. Bol považovaný tiež za skvelého dirigenta v tej dobe. Na začiatku sa preslávil ako husľový virtuóz. Založil tzv. „mannheimskú školu“,

z ktorej vyšli ďalší skladatelia klasicizmu.

Ako som spomínal vyššie Jan Václav Stamic bol prvé dieťa z jedenástich. Jeho otec spoznal synov talent a ujal sa jeho hudobnej výchovy. V rokoch 1728-1734 študoval na Jezuitskom gymnáziu v Jihlave. V roku 1735 pokračoval štúdiom v Prahe na univerzite. Vyštudoval prvý ročník filozofie, ale stredobodom jeho života bola hudba. Už v tej dobe bol považovaný za vynikajúceho huslistu. Po roku 1741 odišiel z Prahy do Nemecka, keď našiel uplatnenie v kapele, kde hral už jeho mladší brat Antonín Tadeáš. V roku 1744 sa oženil, o rok neskôr sa mu narodil syn Karel Filip (1745-1801) a v roku 1750 navštívil rodné mesto, kde sa mu narodil ďalší syn Antonín a v roku 1754 syn Jan Antonín. Celkom mal 5 detí. V dejinách hudby je Ján Václav Stamic známy predovšetkým s Mannheimom. V službách Karla Theodora sa Jan Václav Stamic stal koncertným majstrom a v roku 1750 riaditeľom komornej hudby. Bol spojený s vynikajúcimi hudobníkmi a Mannheimský orchester získal európsku povesť fantastického orchestra. Mannheimský orchester získal vynikajúcu povesť vďaka svojmu umeleckému výboju vo vplyve na vývoj klasicistického hudobného slohu a to predovšetkým v oblasti symfonickej tvorby. V dobe keď Bachom a Händlom vrcholilo Baroko, dokázal Stamic vo svojich vrcholných dielach stmeliť nové slohové prvky. Od roku 1751 s veľkým úspechom niekoľkokrát koncertoval v Paríži, kde taktiež mal možnosť tlačiť svoje vlastné skladby. V priebehu 1755 až 1763 vyšla v Paríži väčšina Stamicových diel. Venoval sa taktiež vyučovaniu mladých hudobníkov a detí z vyššej spoločnosti.

Zomrel vo veku 40 rokov v Mannheime. Bol pochovaný na katolíckom cintoríne, ktorý bol v roku 1842 zrušený a jeho náhrobok sa nezachoval. Svoj odkaz prenechal synom Karlovi a Antonínovi. Obidvaja tradíciu niesli ďalej.

Jeho skladateľský odkaz je vyše 74 symfonických diel (zachovalo sa 58), 14 husľových koncertov, 11 flautových koncertov a mnoho diel komornej hudby (približne stovka trií a ostatných sonát). Koncerty pre klarinet, trubku, 10 orchestrálnych trií, kvartetá a pod. Komponoval aj skladby duchovné ako omše, árie a litánie. Vo svojich symfonických dielach vykryštalizoval nový hudobný sloh, zaviedol v orchestri doposiaľ nepoužívané nástroje a začal využívať individuálnu dynamiku. Medzi jeho najvýznamnejšie skladby patria napr. Omša D dur, Symfónia D dur, A dur, 6 sonát pre husle a bas, koncert pre trubku D dur, Koncerty pre husle a orchester, Koncert pre klarinet a sláčikový orchester.

2.2 Karel Stamic

Narodil sa 7. mája 1745 v Mannheime a zomrel 9. novembra 1801 v Jene. Karel Stamic je známy hlavne ako skladateľ, husľový virtuóz a dirigent. Je predstaviteľom druhej generácie mannheimskej školy. Od detsva bol virtuóznym hudobníkom. Jeho prvým učiteľom bol jeho otec, ktorý však zomrel, keď mal Karel iba 12 rokov. Ďalšie hudobné vzdelanie získal od známych mannheimských kapelníkov ako bol napr. český skladateľ František Xaver Richter. Už v sedemnástich rokoch pôsobil ako druhý huslista v mannheimskom orchestri, ale ovládal aj iné nástroje. V roku 1770 odišiel do Paríža, kde bol menovaný ako dvorný skladateľ Louise Noailleského. V roku 1772 zložil svoju prvú symfóniu v Versailles, kde býval. Vynikol v hre na husliach, violu a violu d'amour. Karel bol žiadaným koncertným umelcom a často vystupoval v rôznych európskych mestách

ako napr. Viedeň, Frankfurt, Štrasburk.. V rokoch 1777-1779 pôsobil v Londýne a potom až do roku 1785 v Haagu, kde vystupoval ako husľový virtuóz na dvore Viliema V. Oranžského. V roku 1785 koncertoval v Hamburku a Lubecku. V rokoch 1787-1790 pôsobil ako dirigent v Kasselu. Oženil sa s Máriou Josefou Pilzovou a usadili sa v Greizu. Mali spolu 4 deti, ale všetky zomreli veľmi skoro. Zarábala si svojimi kompozíciami pre dvorné orchestry a príležitostnými koncertami. Od roku 1794 bol dirigentom orchestra a učiteľom na univerzite v Jene, kde aj zomrel.

Jeho skladateľská práca obsahuje predovšetkým kompozície sonátovej formy (v tomto zmysle bol pokračovateľom odkazu svojho otca, ktorý bol objaviteľom klasickej cyklickej formy). Témy sú v jeho dielach vypracované s maximálnou spevnosťou. Napísal približne 50 symfónií a 38 koncertných symfónií. Bol veľmi dobrý improvizátor, ale veľa jeho tém sa v jeho dielach opakuje. Niektoré skladby boli dokonca považované za diela jeho otca. Zložil približne 60 koncertov pre pomerne široké spektrum sólových nástrojov, mnohé z týchto diel sa bohužiaľ nezachovali. Medzi najznámejšie diela patria Klarinetové koncerty napísané medzi 1770-1790. Karel Stamic ich zložil pre svojho priateľa, klarinetového virtuóza Johanna Josepha Beera, ktorý pochádzal z Litoměřic. Ako vynikajúci virtuóz na violu d'amour napísal pre tento nástroj 3 koncerty a niekoľko sonát, z ktorých je najznámejšia Sonata in D major pre Violu d'amour a husle alebo violu. Karel Stamic skladal aj opery, no bohužiaľ sa žiadna nezachovala. Ako violista by som rád spomenul že napísal aj koncert pre Violu a Orchester. Jeho komorná hudba bola taktiež veľmi pestrá napísal 6 sláčikových kvartet op.14, 12 sláčikových trií op. 16, Triové sonáty, 19 duet pre husle a violu, 6 duet pre husle a violoncello...

2.3 Antonín Stamic

Celým menom Antonín Tadeáš Jan Nepomuk Stamic sa narodil v Nemeckom Brode (dnes Havlíčkov Brod). Pokrstený bol 27. novembra 1750. Zomrel pravdepodobne okolo roku 1809 v Paríži.

Antonín Stamic bol prevažne známy ako huslista violista a hudobný skladateľ. Bol synom skladateľa Jana Václava Stamica. Otec ho učil najprv spolu s jeho bratom Karlom Stamicom. Po smrti otca v roku 1757 ich výuku prevzal Christian Cannabich (skladateľ a kapelník mannheimského orchestra). V roku 1764 sa stal Antonín Stamic druhým huslistom Mannheimského orchestra. Po roku 1770 koncertoval spolu s bratom Karlom v Paríži a postupne sa prezentoval taktiež ako skladateľ. V máji 1777 bol v Concert Spirituel uvedená jeho Symfónia pre hoboj a fagot a v nasledujúcom roku jeho violové koncerty. Neskôr pôsobil ako huslista v kráľovskej kapele na zámku vo Versailles. Bol výborným pedagógom a k jeho žiakom patrili napr. Rodolphe Kreutzer alebo Bedřich Vilém Pixis. Trpel údajne psychickou chorobou. O jeho ďalšom živote bohužiaľ nieje nič známe. Posledná zmienka je z roku 1796, kedy usporiadal benefičný koncert pre svojich priateľov. Zomrel medzi rokmi 1796-1809. Dátum jeho úmrtia sa odvoduje z dochovaných dopisov, ktoré písala jeho vdova po Antonínovi Stamicovi a v ktorých sa zmieňuje o penzii, ktorá jej bola po smrti manžela pridelená. Jeho tvorba zahŕňa asi 12 symfonií, 50 sláčikových kvartet, 20 husľových koncertov, 4 koncerty pre klavír, flautu.

3. Stamicovo Kvarteto

3.1 História a súčasnosť

So zakladajúcim členom Stamicovho kvarteta – Josefom Kekulom som sa stretol v Cafe HAMU v Prahe. Bol láskavý, že si našiel čas a poskytol mi rozhovor v ktorom som sa dozvediel viac o tomto vynikajúcom súbore. V texte budem ďalej citovať informácie súčasných členov Stamicovho kvarteta, ktoré som sa dozvedel po zhladnutí dokumentu, ktorý bol natočený v roku 2015 pri príležitosti 30. výročia vzniku Stamicovho kvarteta.

Stamicovo kvarteto bolo založené v roku 1985. Nadväzovalo na svojho predchodcu, Doležalovo kvarteto. Takže všetci traja pôvodní členovia Stamicovho kvarteta (Bohouslav Matoušek, Josef Kekula a Vladimír Leixner) mali skúsenosť s komornou hudbou a hrou v kvartete, keďže hrali spolu už v Doležalovom kvartete. Zakladateľom Doležalovho kvarteta bol violista Karel Doležal. Doležal prepustil z kvarteta všetkých 3 členov a tí boli nútení hľadať nového violistu a nový názov pre sláčikový kvartet.

Členovia Stamicovho kvarteta sa zoznámili behom svojich štúdií na Hudobnej fakulte Akadémie muzických umení v Prahe (HAMU). Obaja pôvodní huslisti (Bohouslav Matoušek, Josef Kekula) pochádzali z Havlíčkovho Brodu a preto sa rozhodli pomenovať sláčikové kvarteto po tamojšom rodákovi Jánovi Václavovi Stamicovi – Stamicovo kvarteto.

Stamicovo kvarteto začínalo svoju cestu v nasledujúcom zložení: Bohouslav Matouška, Josef Kekula husle, Jan Pěruška viola a Vladimír Leixner violončelo. Okrem názvu museli nájsť aj violistu. Na tento moment spomína Ján Pěruška nasledovne: „ v júni 1985 prišli za mnou Bohuslav Matoušek, Josef Kekula a Vladimír Leixner, či s nimi chcem hrať v sláčikovom kvartete. Oni už v kvartete hrali 10 rokov ale kolega violista ich prepustil a tak hľadali violistu a meno kvarteta. Ja som súhlasil veľmi rád, lebo som chcel robiť komornú hudbu.“

Na prvom koncerte 16. septembra 1985 vystúpili so skladbami Wolfganga Amadea Mozarta, Leoša Janáčka a Antonína Dvořáka. Prvý zájazd Stamicovho kvarteta sa uskutočnil do Anglicka a Írska. Začal 17.10.1985 a skončil sa 24.11.1985. O rok neskôr v septembri 1986 sa im podarilo vyhrať kvartetnú súťaž usporiadanú

Európskou rozhlasovou úniou v rakúskom Salzburgu. Dňa 3.11.1986 mali koncert v salzburgskom Mozarteu, ktorý bol prenášaný do členských štátov EBU, Kanady a USA. Dňa 17.6.1987 dostalo Stamicovo kvarteto výročnú cenu pre rok 1987 od Českého spolku pre komornú hudbu. Od roku 1987 do roku 1989 bolo Stamicovo kvarteto zamestnaným súborom vo FOKU (Symfonický orchester hl. m. Prahy).

Stamicovo kvarteto s Bohuslavom Matouškom

Stamicovo kvarteto sa môže pýšiť mnohými medzinárodnými oceneniami za ich nahrávky. V roku 1988 sa im podarilo získať *Grand prix du Disque de l'Academie Charles Cros Paris* za nahrávku sláčikových kvartet A. Dvořáka (F-Dur, op. 96, G-Dur, op. 106) a tiež v roku 1991 za nahrávku kompletných sláčikových kvartet Bohuslava Martinu. V apríli 1993 dostali ocenenie *Zlatá ladička* od časopisu Diapasson za nahrávku kvintetov A. Dvořáka (Jan Talich – viola a Jiří Hudec – kontrabas). V roku 1997 sa im naskytla príležitosť zahrať kompletne sláčikové kvartetá od skladateľa Aloise Háby na troch koncertoch v rámci Pražskej jari. O rok neskôr dostali cenu Českej hudobnej rady za natočenie a prevedenie sláčikových kvartet A. Háby na Pražskej jari.

Prvenstvo sa im podarilo dosiahnuť aj v roku 1998 a to v porovnávacej ankete nahrávok sláčikových kvartet Leoša Janáčka v britskom časopise Gramophone.

Josef Kekula v rozhovore spomína: „*všetci vedia, že práca v kvartete ja na dlhú trať a trvá to roky, aby sa súbor, kvarteto, zohralo. Keď príde akákoľvek zmena, tak je veľmi chýlostivou záležitosťou.*“

Prvou takouto zmenou bola zmena na stoličke primária a zo Stamicovho kvarteta odišiel huslista Bohuslav Matoušek. Bohuslav Matoušek opustil Stamicovo kvarteto v roku 1995 a nahradil ho český huslista Vítezslav Černocho, ktorý pôsobil v kvartete až do roku 2001. Od roku 2001 sedí na stoličke primária Jindřich Pazdera. V roku 2000 violončelista Vladimír Leixner založil medzinárodný komorný festival EuroArt Praha, na ktorom dodnes Stamicovo kvarteto pravidelne vystupuje. Festival EuroArt Praha sa za pozitívne včlenil do pražského kultúrneho života. V oblasti komornej hudby a pri predvádzaní koncertov v parterských mestách vošiel i do povedomia poslucháčov v celej Českej republike. Koncerty sa konajú celoročne v Sále Martinu v Lichtenštajnskom paláci na Malej Strane v Prahe. V roku 2002 založil Josef Kekula festival v Havlíčkovom Brode *Stamicovy slávnosti*, na ktorom Stamicovo kvarteto pravidelne koncertuje.

Stamicovo kvarteto s Vítezslavom Černocho

Ako som spomínal vyššie, Jindřich Pazdera vstúpil do kvarteta v roku 2001. Na tento moment spomína nasledovne: *„Vstúpil som do kvarteta v roku 2001 do rozbehnutého súboru a mojou hlavnou úlohou bolo nezabrzdiť kvartet. To znamená, naštudovať nespočetné veľké množstvo opusov. V prvých 10 mesiacoch to bolo zhruba 50 opusov. Takže 50 veľkých diel a uvedomil som si, že by bolo dobré mať prehľad o tom, čo všetko sme hrali. Tak som začal zaznamenávať každé nové prevedenie do knihy. Na každej stránke je viac než 30 skladieb, Haydn, Mozart, Beethoven, Schubert, Webern, Franck, Borodin, veľká skupina veľkých českých majstrov: Janáček, Smetana, Martinu, Dvořák, Suk, Novák, atď. Stamicovo kvarteto sa veľmi venuje starým českým majstrom. Na prvom mieste sú určite diela od Stamica, Jiriho Antonina Bendu, Antonina Vranického a ďalších majstrov tohto obdobia.“*

Ďalšia veľká zmena v kvartete prišla v roku 2007, keď zomrel violončelista Vladimír Leixner. Josef Kekula spomína v rozhovore: *„Veľkou premenou bola pre nás zmena na stoličke čela. Bohužiaľ náš violončelista Vladimír ochorel a zomrel. Nebolo to ľahké obdobie, ale podarilo sa nám nájsť výborného čelistu. Tým bol Petr Hejný. Myslím si, že to bola veľmi dobrá voľba. V tomto zložení hrá kvarteto dodnes.“*

Takže v roku 2007 prichádza do kvarteta violončelista Petr Hejný, ich kolega a dobrý priateľ. Petr Hejný spomína v rozhovore: *„Prišla ponuka od Stamicovcov, či by som s nimi nehral. Lebo už v tej dobe bol čelista vážne chorý. Vladimír prišiel za mnou domov a chcel odomňa nejaký namaľovaný obraz, vybral si ho, ale bohužiaľ už to nestihol, lebo na jeseň zomrel. Ja som nastúpil do Stamicovho kvarteta. Je to krásna práca. Kvarteto je svojim spôsobom dokonalý komorný súbor, ale je to veľmi náročné, pretože vlastne štyria ľudia sa musia naučiť spolu dýchať, cítiť hudbu, robiť kompromisy, poslúchať sa a takýto život je veľmi náročný, ale svojim spôsobom krásny.“* Po smrti Vladimíra Leixnera preberá festival EuroArt Praha sekundista kvarteta Josef Kekula.

Stamicovo kvarteto vo vrcholových sezónach hralo cca 130 koncertov za sezónu. Veľký čas strávilo kvarteto na cestách po celom svete. Koncertovali teda veľmi často a v rôznych svetoznámych sálach (napr. Rudolfinum Praha, The Metropolitan Museum of Art New York, John F. Kennedy Center for the Performing Arts Washington, Queen Elizabeth Hall London, Santa Cecilia Rome, Tonhalle Zurich, Tsuda Hall Tokyo...)

Kvarteto za svoju existenciu nahralo nespočetné množstvo nahrávok pre rôzne vydavateľstvá. V roku 2012 nahrali pre vydavateľstvo Supraphon kompletne sláčikové kvartetá od skladateľky Sofii Gubajdulini. V roku 2015 nahrali pre vydavateľstvo Animal music Weinbergov klavírny kvintet op. 18 a Blochov klavírny kvintet č. 2 s klaviristkou Anetou Majerovou. V roku 2019 Stamicovo kvarteto nahralo kompletne sláčikové kvartetá od Karela Kovařovice (1862-1920). 1. kvarteto D dur, 2. kvarteto A moll a 3. kvarteto G dur (nedokončené).

Stamicovo kvarteto s Bohuslavom Matouškom

V roku 2020 celý svet ovplyvnila pandémia koronavírusu. Tento vírus ovplyvnil vo veľkej miere aj kultúrny život na celom svete. Preto som sa opýtal Josefa Kekulu, ako ovplyvnila pandémia Stamicovo kvarteto. „*Ja si myslím, že nás ovplyvnila ako každého. Teda celý kultúrny život. My sme sa stretávali, snažili sme sa hrať, skúšali sme a snažili sme sa robiť streamy - online koncerty. Robili sme koncerty na festivale EuroArt, ale bola to doba veľmi náročná, keďže sme nemohli hrať pre živé publikum.*”

Stamicovo kvarteto sa vo svojom repertoári venuje taktiež aj českým skladateľom

20. storočia, ktorí sa v Čechách narodili, ale ich osudy boli veľmi rozmanité a tragické, lebo boli židovského pôvodu. Napr. Pavel Haas, Hans Krása, Viktor Ulman, Erwin Schullhoff a ďalší..

Ťažiskom ich práce sú samozrejme sláčikové kvartety českých a svetových autorov. V poslednej dobe sa zameriavajú aj na ďalšie diela komornej hudby. Stále častejšie spolupracujú s významnými osobnosťami a súbormi z celého sveta.

Stamicovo kvarteto hrá od roku 2007 v tomto zložení:

Jindřich Pazdera, 1. husle

Josef Kekula, 2. husle

Jan Pěruška, viola

Petr Hejný, violončelo

Stamicovo kvarteto v súčasnom zložení

Je jasné že za dlouhou existenci Stamicovho kvarteta, odborníci a kritici napísali nespočetné množstvo kritik a článkov do rôznych médií. Tu je zopár článkov:

CD Stamic Quartet: Czech String Quartet Discoveries , vyd. 2005

Harmonie srpen 2005

"Stamicovo kvarteto náleží nepochybně mezi nejlepší české kvartetní soubory a úspěšné je i v zahraničí."

Frankfurter Allgemeine Zeitung, 13.4. 2002

"Volnou větu drželi hráči v tichu plném napětí, vroucně, téměř jako modlitbu"

Stamic Quartet, Wigmore Hall Londýn, 3. 3. 2002

"Byl jsem okouzlen tímto představením, jež přidalo jas a vřelost k měkkosti, rytmické intuici a barevnosti, které jsou očekávány od českých hráčů."

The Strad, June 2002

Stamicovo kvarteto: Smetana, Dvořák, vyd. Euroart

"Z kvalitních výkonů všech čtyř hráčů je třeba vyzdvihnout přínos nového primária Jindřicha Pazdery , který našel správnou hranici mezi vůdčí rolí nejexponovanějšího hlasu a zároveň nutností zvukového a interpretačního stmelení s ostatními. Posledně jmenovanou rovinu Stamicovo kvarteto v dřívějším obsazení často postrádalo."

Časopis Harmonie 2003

3.2 Bohuslav Matoušek

Bohuslav Matoušek sa narodil v roku 1949 v Havlíčkovom Brode. Hru na husle začal ako 5-ročný v triede profesora Zdeňka Němce a študoval u neho až do svojich 18 rokov života. Od svojich trinástich rokov dochádzal do Prahy na súkromné hodiny k prof. Jaroslavu Pekleskému. Niekoľkokrát sa zúčastnil celoštátnej husľovej súťaže Jaroslava Kociána v Ústí nad Orlicí, ktorú vyhral. (1962 absolútny víťaz, 1963 a 1966 laureát súťaže). V roku 1965 získava 1. cenu v rozhlasovej súťaži za interpretáciu českej súčasnej hudby.

Po maturite na Havlíčkobrodskom gymnáziu študoval na Hudobnej Akdemii Muzických umění v Praze u prof. Jaroslava Pekelského a neskôršie u prof. Václava Snítla. V roku 1969 sa zúčastnil majstrovských kurzov u Arthura Grumiauxe v Zürichu. Bohuslav Matoušek získal v roku 1970 zvláštnu cenu poroty a zároveň štipendium, ktoré mu dovolilo študovať jeden rok u Wolfganga Schneiderhana v Lucerne. Ako 21-ročný vystúpil na festivale Pražské jaro na ktorom hral Dvořákov koncert s orchestrom. O 2 roky neskôr (1972) získal 1. cenu Pražského jara. V roku 1977 prišlo pozvanie do japonského orchestra Yomiuri Nippon Symphony Orchestra, ktoré Bohuslav Matoušek prijal. V Tokiu pôsobil ako koncertný majster a sólista. Hral s významnými svetovými dirigentami ako napr. Kurt Masur, Zubin Mehta, Leonard Bernstein, Mstislav Rostropovič...

Po návrate z Japonska v roku 1980 sa stal 1. huslistom Stamicovho kvarteta, v ktorom pôsobil 15 rokov.

Už od svojho štúdia spolupracuje so svojim stálym klavírnym partnerom Petrom Adamcom. Spoločne natočili kompletné diela Bohuslava Martinu pre husle a klavír. Tento projekt získal v Čechách, Európe a v USA niekoľko prestížnych ocenení, medzi ktorými vyniká napr. vyhlásenie Doska roka 2000 americkým internetovým časopisom Classics Today, tiež Cannes Classical Award v kategórii „Komorná hudba

20. storočia" na hudobnom veletrhu MIDEM 2001 vo Francúzsku.

V súčasnosti sa Bohuslav Matoušek venuje sólovej dráhe komorného hráča a taktiež pedagogickej činnosti. Vyučuje v husľovej triede na Hudobnej akadémii muzických umení v Prahe. Okrem toho, každoročne vyučuje na letných husľových kurzoch a má taktiež niekoľko súkromných študentov.

Bohuslav Matoušek je jedným z mála držiteľov prestížnej striebornej medaili nadácie Bohuslava Martinu. Toto ocenenie okrem neho získali tiež niektorí významní svetoví umelci ako napr. Rafael Kubelík, Rudolf Firkušný, Magdalena Kožená...

3.3 Vítězslav Černoch

Sa narodil 21. októbra 1965 v Karlových Varoch. Vyštudoval Pražské konzervatórium v triede prof. Jaroslava Foltýna a hudobnú fakultu AMU u prof. Nory Grumlíkové. Štúdium si doplnil na majstrovských kurzoch u prof. Olega Kryssa na Akadémii Frazze Liszta v nemeckom Výmare. Už ako 12-ročný získal 1. cenu na súťaži Jaroslava Kociana v Ústí nad Orlicí. Behom štúdia na Pražskom konzervatóriu sa dvakrát zúčastnil Beethovenovej súťaže v Hradci nad Moravicí, kde získal 3. a 1. cenu. Svoje štúdia na pražskej AMU zakončil prevedením Čajkovského husľového koncertu D dur s orchestrom hl. mesta Prahy

FOK. Ako študent AMU bol pozvaný na husľový festival do venezueelského Caracasu a od tej doby aktívne pôsobí na českých aj zahraničných pódioch. Vystupuje ako sólista alebo člen komorných súborov. Vystupoval na pódioch ako napr. Wigmore Hall v Londýne, Beethoven Hall v Bonnu, Tsuda Hall a opera City Hall v Tokiu, Phoenix Hall alebo Izumi Hall v Osake, Carnegie Hall v New Yorku...

V roku 1992 sa stal primárom Českého noneta, kde pôsobil do roku 1994. V rokoch 1995-2001 bol prvým huslistom Stamicovho kvarteta a od roku 2003

pôsobil ako primárius Kubelíkovho kvarteta. Spolupracoval s prednými umelcami ako napr. Josef Suk, Ivan Klánský, Antonín Kubálek, Isabel Siewers, Pepe Romero, Igor Ardašev, hral s členmi Talichovho kvarteta, Kocianovho kvarteta a mnoho ďalších. Podielal sa na vzniku viac než 20 Cd pre Lotos, Panton, Bonton, Supraphon, Bayer Records.. Viedol majstrovské kurzy počas svojich koncertných turné v Japonsku, Grécku v Anglicku a v USA. Je exkluzívne zastupovaný agentúrou Greal Lakes Performing Artist Associates so sídlom v Detroite. Od roku 2006 žije s manželkou Marlen Vavříkovou v USA.

3.4 Vladimír Leixner

Violončelista Vladimír Leixner vyrastal v rodine známeho teplického právnika, ale tento život ho nepriťahoval. Zvíťazila u neho hudba a za svoj pomerne krátky život sa stal významným českým violončelistom a taktiež zapáleným hudobným organizátorom. Leixner svoje sily venoval festivalu EuroArt, ktorý si od roku 2001 vydobí rešpektovanú pozíciu v pražskom hudobnom živote. Vďaka tejto akcii sa v Českej republike mohla predstaviť široká škála zahraničných súborov a sólistov.

Vladimír Leixner už od detsva prejavoval výrazný hudobný talent, preto vyštudoval pražské konzervatórium u prof. Josefa Chuchro a potom študoval v triede prof. Miloše Sádla na AMU. Leixner bol vo svojich dvadsiatich rokoch zakladajúcim členom Doležalovho kvarteta a v tomto zoskupení vydržal až do roku 1985, kedy sa stal členom Stamicovho kvarteta. Leixner s týmito kvartetami pozbieral rad veľmi významných úspechov. S Doležalovým kvartetom získal v roku 1973 cenu Pražského jara, v roku 1978 striebornú medailu na festivale v Bordeaux. So Stamicovým kvartetom obdržal v roku 1986 1. cenu Európskej rozhlasovej únie na medzinárodnej súťaži sláčikových kvartet v Salzburgu. V roku 1988 získali v Paríži Grand Prix za nahrávku sláčikových kvartet A. Dvořáka a v roku 1991 tú istú cenu, tentokrát za nahrávku diel Bohuslava Martinu. Na konte Vladimír

Leixnera nájdeme niekoľko nosičov s interpretáciou vážnej klasickej ale aj súčasnej hudby. Pri množstve sa nahrávky nedajú dobre spočítať. Leixner zvečnil diela pre rôzne nahrávacie štúdiá. Napr. nahral diela od Brahmsa, Dvořáka, Aloise Háby, Janáčka, Martinu, Rejchy a ďalších.

Vladimíra Leixnera kolegovia vnímali nielen ako mimoriadne skromného a slušného človeka, ale taktiež aj ako tichého a cieľavedomého umelca. Vladimír Leixner zomrel po ťažkej nevyliciteľnej chorobe vo veku 55 rokov.

Stamicovo kvarteto s Vladimírom Leixnerom

3.5 Jindřich Pazdera

Huslista Jindřich Pazdera sa narodil v r. 1954 v Žiline. V hre na husliach sa učil od šiestich rokov, od desiatich rokov ho viedol na žilinskom konzervatóriu prof. Bohumil Urban a od svojich trinástich rokov bol jeho konzultujúcim pedagógom prof. Tibor Gašparek, žiak Josepha Szigetiho. U prof. Gašpareka potom v rokoch 1972-1974 taktiež študoval na Vysoké škole múzických umení v Bratislave. V roku 1974 získal štátne štipendium pre štúdium na Moskovskom štátnom konzervatóriu P. I. Čajkovského. Jeho pedagógom bol legendárny

virtuóz prof. Leonid Kogan. Toto štúdium malo rozhodujúci vplyv na Pazderovo umelecké cítenie. Päťročné štúdium ukončil s vyznamenaním v roku 1979. V priebehu štúdií sa stal laureátom Medzinárodnej husľovej súťaže Pražské jaro 1972 a v tom istom roku diplomantom Medzinárodnej súťaže H. Wienawského v Poznani.

Po skončení štúdií rozvinul bohatú koncertnú činnosť. Ako sólista vystúpil vo väčšine európskych zemí, často s prednými orchestrami alebo s náročnými recitálovými programami. Účinkoval na významných festivaloch (Pražské jaro, Bratislavské hudobné slávnosti, Interfórum Keszthelyi, Kyjevská hudobná jeseň, Boksagol festival Seoul). V roku 1986 vystúpil ako sólista na turné po USA. V skladbách Vivaldiho a Mozarta vystúpil na 22 koncertoch v najväčších mestách USA s vynikajúcim ohlasom u obecnstva a kritiky. V roku 1993 koncertoval v Japonsku, o rok neskôr v Južnej Kórei. Od roku 1993 žije v Prahe, kde nachádza nové podnety k umeleckej práci. Uplatňuje sa aj v komornej oblasti. V r. 1992 - 2004 bol členom klavírneho Bohemia trio a od r. 2001 je primariusom Stamicovho kvarteta. Nahral rad CD a rozhlasových snímok ako sólista i komorný partner. Jeho klavírnymi partnermi sú Václav Mácha a Izumi Shimura.

Premiéroval taktiež rad diel súčasných skladateľov a slovenských tvorcov. Svoje husľové koncerty mu zverili skladatelia Dezider Kardoš a Igor Dibák. Z českých skladateľov mu svoje sonáty venovali Čestmír Gregor a Otto Šimek. V roku 1999

mu japonský skladateľ Hikaru Hayashi venoval Sonátu pre sólové husle, ktorú Pazdera premierovo predviedol v rámci recitálov v Tokiu a Prahe. Jindřich Pazdera hrá na talianský nástroj, postavený Stradivariho žiakom Laurentiem Storionim v Cremona v r. 1756.

Pazdera nachádza veľa umeleckých podnetov v pedagogickej činnosti, ktorej sa venuje od ukončenia štúdií. V súčasnej dobe je profesorom na Pražskom konzervatóriu a AMU. Je zakladateľom a lektorom medzinárodných letných kurzov pre mladých huslistov v Písku a Husľovej dielne v Žiline. Obe akcie majú viac než desaťročnú tradíciu. Taktiež zasadá často v národných a medzinárodných súťažných porotách. Je autorom prekladov niektorých významných ruských metodických a hudobne psychologických diel, napr. preklad knihy G.M. Kogan "před branou mistrovství" ktorá je fundamentálnym dielom o psychológii interpretačného umenia. Podľa názoru veľa odborníkov ide o najlepšie dielo v svetovom meradle o podstate rastu hudobníka. Píše aj vlastné práce: Vybrané kapitoly z metodiky husľovej hry.

Stamicovo kvarteto s Jindřichom Pazderom

3.6 Josef Kekula

Hudobnú školu navštevoval v Havlíčkovom brode v triede Zdeňka Němce (1958-1970). V rokoch 1966-1969 sa pripravoval k štúdiu na vysokej škole pod vedením Jaroslava Pekelského (člen Ondříčkova kvarteta). Po maturite na gymnáziu v Havlíčkovom Brodě

študoval na AMU v triede Václava Snítla (1970-1975). Komornú hudbu študoval u členov Smetanovho kvarteta (Lubomír Kostecký, Antonín Kohout). Bol členom Symfonického orchestra Československého rozhlasu (1975-1977) a Doležalovho kvarteta (1974-1985). V roku 1985 sa stal zakladajúcim členom Stamicovho kvarteta, v ktorom hrá dodnes druhé husle.

Josef Kekula pôsobil na majstrovských kurzoch pre komornú hudbu v Európe (Kuhmo – Fínsko a ďalšie) a v USA (California State University San Francisco a ďalšie). Stal sa umeleckým riaditeľom a dramaturgom festivalu Stamicovy slavnosti v Havlíčkově Brodě (2003), konateľom spoločnosti a riaditeľom Medzinárodného festivalu komornej hudby EuroArt Praha (2008). Natočil viac než 80 kompaktných diskov a vytvoril mnoho nahrávok pre Český rozhlas.

3.7 Jan Pěruška

Jan Pěruška je absolventom ostravského konzervatória a pražskej Ademie muzických umení. Na svojom konte má laureátstvo interpretačnej súťaže Ministerstva kultúry v ČR v rokoch 1975 a 1979, víťazstvo na Medzinárodnej violovej súťaži

v Markneukirchene (1981). V rokoch 1977 – 1985 pôsobil ako sólo violista Symfonického orchestra hl. m. Prahy FOK a od roku 1985 je členom Stamicovho kvarteta, s ktorým zvíťazil na Medzinárodnej súťaži sláčikových kvartet v Salzburgu (1986). Ako sólista Jan Pěruška vystupuje s radou významných umeleckých osobností: Josefom Sukom, Janem Panenkou, Dagmar Peckovou, Talichovým, Kocianovým a Pražákovým kvartetom. Pre firmu Panton natočil violové koncerty rodiny Stamicovcov, pre Lotos Dvořákov klavírny kvintet s Josefom Sukom, Ivanom Ženatým, Josefom Hálou a Jiřím Bártou, s Dagmar Peckovou, potom *Písně nelaskavé* Petra Ebena. Jan Pěruška je vyhľadávaným interpretom skladieb 20. storočia.

V roku 2000 zaujal obnovenými premiérami *Koncertu pre violu a orchester Aloise Háby* a *Flos Campi R. V. Williamse* pre violu, komorný zbor a orchester. Najnovším počinom je natáčanie violových skladieb pre vydavateľstvo ARTESMON. Z tejto rady zatiaľ vyšli CD s názvami *Mistrovské kusy pro violu a kontrabas aneb Šílenství 1*, *Krásna viola*, *Ruská viola*, *Viola Bohuslava Martinu*, *Chvála violy* a *Neznámá viola*. Jan Pěruška bol menovaný v roku 2006 ako profesor violovej hry na AMU.

3.8 Petr Hejný

Petr Hejný sa narodil 27.3.1956 v Prahe v sochárskej rodine. Hrať začal v siedmich rokoch na husle a od deviatich sa učil na violončelo u prof. Karla Pravoslava Sádlo. Potom študoval na pražskom konzervatóriu u prof. Vikotra Moučky a prof. Josefa Chuchro a na AMU v triede prof. Miloše Sádlo. Už behom štúdií sa zúčastnil niekoľkých medzinárodných súťaží. Najprv v rokoch 1969 a 1972 rozhlasovej súťaže Concertino Praga, kde získal 1. cenu a v roku 1976 Interpretáčnej súťaže Ministerstva kultúry, kde získal 3. cenu. V roku 1976 získal čestné uznanie na súťaži Pražské jaro. V ďalších rokoch hral ako sólista s mnohými českými orchestrami a klaviristom prof. Alfrédem Holečkem. V roku 1977 sa stal členom Pražských madrigalistů – komorného súboru Českej Filharmónie a začal sa intenzívne zaujímať o štúdium starej hudby a hru na violu da gamba a barokové violončelo. Od roku 1987 do roku 1997 bol členom Doležalovho kvarteta. Dva roky pôsobil v Českej filharmónii. Aktuálne je členom Stamicovho kvarteta. Spolupracuje s niekoľkými komornými súbormi – Antiquarius Consort, České violončelové duo atd.. V roku 2004 založil komorný súbor Zanetto Consort. Hrá tiež s mnohými prednými interpretmi – J. Sukem, B. Matouškem, I. Ženatým, J. Hálou... Okrem komornej hudby vystupuje Hejný na sólových recitáloch a ako sólista s komornými orchestrami na violu da gamba, barokové čelo a na moderné čelo. Nahral rad skladieb pre Český rozhlas a cez 30 sólových a komorných CD pre firmy Supraphon, Panton, Arta records, Bonton, Lotos, Harmonia mundi...

Petr Hejný hrá na vzácné talianske violončelo z roku 1681 Pellegrino Zanetto, Charles Francois Gand 1830 Paris, Julius Hubička 1923 Praha a violu da gamba – nemecký model.

Petr Hejný sa okrem hudby venuje maľbe a sochárstvu.

Petr Hejný pri práci

4. Repertoár Stamicovho kvarteta

Repertoár Stamicovho kvarteta za svoju existenciu je naozaj ohromne veľký:

J. S. Bach

Die Kunst die Fuge

Béla Bartók

String Quartet No. 4

String Quartet No. 2

Ludwig van Beethoven

Quartet in E flat major, op. 127

Quartet in F major, op. 135

Quartet in D major, op. 18 no. 3

Quartet in f minor, op. 95

Quartet in F major, op. 59 no. 1

Alban Berg

Lyrical suite for String Quartet

Ivo Blaha

String Quartet No. 3

Luigi Boccherini

String quintet with guitar in e minor

String quintet with guitar in D major

Sylvia Bodorová

String Quartet No. 1

Alexandr Borodin

Quartet in D major, no. 2

Johannes Brahms

Quartet in B major, op. 67

Piano quintet in F minor, op. 34

Clarinet quintet, op. 115

Benjamin Britten

String Quartet No 3, op. 94

Anton Bruckner

Quartet in C minor

Petr I. Tchaikovsky

Quartet in D major, op. 11

Zoja Černovská

String Quartet

Claude Debussy

Quartet, op. 10

Jan Ladislav Dusík

Piano quintet in F minor, op. 41

Antonín Dvořák

Quartet in E flat major, op. 51 "Slavonic"

Quartet in D minor, op. 34

String quintet in E flat major, op. 97

Quartet in a minor, op. 16

Quartet in A major, op. 61

Quartet in F major, op. 96 "American"

Quartet in A flat major, op. 105

Quartet in G major, op. 106

Quintet in G major op.

Piano quintet in A major, op. 81 "Cypresses" for string quartet

Tercet for Two violins and viola, op. 74

"Bagatelles" op. 75a

Sextet in A major, op. 48

Helmut Eder

Quartet no. 3

Edgar Elgar

Introduction and Allegro, op. 47

Gabriel Fauré

Piano quartet, op. 15, No. 1

Jindřich Feld

Quartet no. 5 "Laus Cantus" for soprano & strings

Zdeněk Fibich

Piano Quintet in D major, op. 42

Juraj Filas

Encore for string quartet

Rhapsody in dark-blue

Luboš Fišer

Osloveni hudby for piano, voice & strings

Oldřich Flosman

Music for double bass & string quartet

Cesar Franck

Piano Quintet in F minor
Dances for harp and string quartet

Alexej Fried

Small concert for Marimba and String Quartet

Jiří Gemrot

"Bukolika" one movement quartet

Edvard Grieg

Quartet in g minor op. 127

Alois Hába

String quartets nos. 1 - 16

Joseph Haydn

Quartet in F major op. 3 no. 5
Quartet in D major, op. 64, "The Lark"
Quartet in H flat major, op 71, No 1
Quartet in g minor op. 74, no. 3 "Rider"
Quartet in d minor op. 76, no. 2
Quartet in C major op. 76 no. 3 "Emperor"
Quartet with guitar
Last seven words of Jesus Christ

Paul Hindemith

3rd string quartet op. 22
Die junge Maud for String Quartet, Flute, Clarinette and Voice

E. T. A. Hofmann

Quintet for harp & string in c minor

Karel Husa

Quartet no. 3

Leoš Janáček

Quartet no. 1 "Kreutzer sonata"
Quartet no. 2 "Intimate pages"

Gideon Klein

String trio

Jan Klusák

Quartets nos. 1 - 5

J. Kollert

Ritornel I - II.

Leopold Koželuh

Quartet in H flat major op. 32, no. 1

Quartet in G major op. 32, no. 2

Quartet in E flat major op. 32, no. 3

Quartet in C major op. 33, no. 1

Quartet in A major op. 33, no. 2

Quartet in F major op. 33, no. 3

Frant. Kramář-Krommer

Flute quintet in G major op. 109

Flute quintet in C major op. 58

Flute quintet in e minor op. 55

Clarinete quartet in B flat major, op. 21, no. 1

Clarinete quartet in E flat major, op. 21, no. 2

Haus Krasa

Quartet

Ladislav Kubík

Quartet no. 1

Quartet no. 2

Ivan Kurz

Quartet "Notokruh"

Quartet no. 2 "Wild Roses"

Stabat mater

Otomar Kvěch

Quartet no. 5

Quartet no. 6

Ivana Loudová

Variations on J. V. Stamic theme

Bohuslav Martinů

Quartets nos. 1- 7

Madrigals for violin and viola

Quartet-concert with orchestra

Piano quintet no. 1

Piano quintet no. 2

Mazurka - Nocturno

Lukáš Matoušek

Proměny ticha, "Silents metamorphoses"

Felix Mendelssohn-Bartholdy

Quartet in A minor, op. 13

String Octet, op. 20

František Adam Míča

Quartet no. 2 in C major

Wolfgang Amadeus Mozart

Quartet in G major KV 387

Flute quartet in C major KV 285b

String quintet in c minor KV 406

String quintet in C major KV 515

String quintet in g minor KV 516

String quintet in D major KV 593

String quintet in E flat major KV 614

Divertimento in E flat major KV 563

Quartet in G major KV 156

Quartet in D minor KV 421

Quartet in H flat major KV 458 "Hunt"

Quartet in D major KV 575

Quartet in H flat major KV 589

Clarinet quintet in A major KV 581

Horn quintet in E flat major KV 407

Oboe quartet in F major KV 370

Wolfgang Amadé Mozart

Flute quartet in D major KV 285

Piano quartet in g minor KV 478

Piano quartet in E flat major KV 493

Karel Odstrčil

Quartet no. 2, "Testimony"

Jiří Pauer

Quartet no. 2 "Miniatures"

Miroslav Pelikán

"Valley of the grief"

Maurice Ravel

String Quartet

Introduction and Allegro for String Quartet, Harp, Flute and Clarinet

Max Reger

Clarinet Quintet in A major, op. 146

Antonín Rejcha

Quartet in F major op. 90, no. 5

Clarinet quintet in H flat major

Oboe (clarinet) quintet in F major

Otorino Respighi

"Il Tramonto" for alto & string quartet

Jan Josef Roesler

3 string quartets op. 6

J. Rossini

String Quartet No 2, in A major

Jaroslav Řídký

String Quartet op. 20

Albert Roussel

Trio for flute,viola & violoncello

Josef Rut

2nd string quartet

Jakub Jan Ryba

String quartet in D minor

Jaroslav Rybář

Quartet

Alfred Schnittke

String quartet No. 2 Piano quintet

Dmitrij Šostakovič

String quartet No. 13

String Quartet No. 8

Piano Quintet op. 57

Arnold Schonberg

String sextet op. 4

String quartet in D major

Franz Schubert

Quartet in E flat major op. 125 no. 1

Quartet in d minor "Death and Maiden"

Quartet Satz, op. Posth.

Quintet "Trout", op. 114

Quintet in C major op. 163 String trio

Erwin Schulhoff

Quartet no. 1

Robert Schumann

Piano quintet in E flat major op. 44

Quartet in F major, op. 41, no. 2

Jean Sibelius

Quartet in D minor, op. 56 "Voces intimae"

Milan Slavický

Quartet "Dialogues with silent"

Bedřich Smetana

Quartet no. 1 in e minor "From my Life"

Quartet no. 2 in d minor

Luis Spohr

Quartet - concerto with orchestra

Karel Stamic

Quartet in G major

Quartet in H flat major

Clarinet Quartet in E flat Major

Jan Václav Stamic

Quartet in H flat major

Igor Stravinskij

Three pieces for string quartet

Josef Suk

Meditation

Zdeněk Šesták

String quintet "Concertus musicus"

VII. string quartet "Soliloquira"

IX. string quartet "Sisyfos"

String Quartet No. 2

Jiří Teml

3rd string quartet

Jan Křitel Vaňhal

Quartet in E flat major Quartet in G major

Quartet in A major

Giuseppe Verdi

Quartet in e minor

Pavel Vranický

Quartet in C major op. 10 no. 1

Quartet in D major op. 10 no. 3

Quartet in H flat major op. 16 no. 1

Quartet in E flat major op. 16 no. 2

Carl Maria von Weber

Clarinet quintet in H flat major op. 34

Hugo Wolf

Italian serenade

Jan Zach

Quartet in A major

5. Diskografia

Bayer Records

Bohuslav Martinů: Kammermusik

Phantasie für Theremin, Oboe, Streichquartett u. Klavier /1944/ Quartett für

Oboe, Violine, Cello und Klavier /1947/

Duett Nr. 2 für Violine und Bratche /1950/

Duett Nr. 1 und 2 für Violine und Cello

Lajos Lencsés - Oboe

Valérie Hartmann-Claverie - Ondes Martenot

Helena Suchárová - Klavier

Antonín Dvořák: Streichquartette

Vol. 1 - F- Major, op. 96, G-Dur, op.106

Vol. 2 - Es-Dur, op. 51, As-Dur, op.105

Vol. 3 - d-moll, op. 34, a-moll op. 16

Vol. 4 - C-Dur, op. 61, Zwei Walzer, op. 54

Vol. 5 - A-Dur, op. 2, Terzett C-Dur, op. 74

Vol. 6 - f-moll, op. 9, a-moll, op. 12

Vol. 7 - e-moll, op. 10, Quartettsatz F-Dur

Vol. 8 - E-Dur, op.80, "Zypressen",

Vol. 9 - B-Dur, op. 4, Quartettsatz "Andante appassionato"

Vol. 10 - D-Dur

Antonín Dvořák: String Quintets

in G major, Op. 77

Jiří Hudec - double-bass

in E flat Major, Op. 97

Jan Talich - viola

Franz Schubert: String Quartet in D minor D 810, "Death and the Maiden"

Bedřich Smetana: String Quartets

in E minor, No 1 "From My Life", in D minor, No.2

Bohuslav Martinů: Die Streichquartette Gesamtaufnahme

String Quartets 1—7, String trio, Madrigals for Violin and Viola

Leoš Janáček: String Quartets

String Quartet No. 1, /1923/ String Quartet No.2, "Intimate Lettres"

W. A. Mozart: String Quartets

String quartet in G major, K. V. 387, String quartet in B flat major, K.V.458

Luigi Boccherini: Gitarrenquintette /e-moll G. 451, D-Dur G.

Joseph Haydn: Quartett-Divertimento /D-Dur, Op. 2,2 Hob. III:8

"Divertimento"

Marc Seifge - Gitarre

Joseph Haydn: Streichquartette

"Lerchenquartett" Hob.III:63

"Reiterquartett" Hob.III:74

"Kaiserquartett" Hob.III:77

Stamic Quartet spielt/plays Stamic

J.V.Stamitz: Streichquartett B-Dur

C.P.Stamitz: Streichquartett G-Dur

C.P.Stamitz: Streichquartett B-Dur

C.P.Stamitz: Streichquartett D-Dur

J.A.Stamitz: Streichquartett A-Dur

W. A. Mozart: String Quartets

D.Dur, KV 575

B-Dur, KV 589

Supraphon Records

Leopold Koželuh: String Quartets Op. 33, Nos. 1 - 3 DDD

C major No 1, A major No 2, F major No 3

Leopold Koželuh: String Quartets Op. 32, Nos. 1 - 3 DDD

B flat major No 1, G major, No 2, E flat Major No 3

W. A. Mozart, Frant. Vincenc Krommer-Kramář: Clarinet Quintets DDD

Clar. quintet in A major, K. V. 581, Clar. quintet in B flat major, op. 92

Vlastimil Mareš - klarinet

W. A. Mozart: Divertimentos for 2 Violins, Viola, Cello and 2 French Horns

French Horns - Zdeněk Tylšar, Bedřich Tylšar

Divertimento No. 10, in F major

Divertimento No. 15, in B flat major

Divertimento No. 17, in D major

Antonín Rejcha: Clarinete Quintets - DDD

Clar. quintet in B flat major Op. 89, Clar. quintet in F major Op.107

Vlastimil Mareš - clarinet

Max Brod Chamber Works: Piano quintet op. 33, "Elégie dramatique"

piano - Fr. Kůda

Panton

Ján Jozef Rösler: String Quartets, Op. 6

No. 1 in C major, No. 2 in G major, No. 3 in A major

Pavel Vranický: String Quartets Op. 16, DDD

No. 1 B-Dur, No. 2 Es-Dur, No. 3 D-Dur

Pavel Vranický: String Quartet in C major, Op. 16 No 5

Pavel Vranický: String Quartet in D minor, No. 6, Op. 16

Antonin and Pavel Vranický: Sextets for Flute, Oboe and String Quartet

DDD

Ant. Vranický, Sextet No. 7 in G major

Pavel Vranický: Sextet No. 3 in E flat major, No. 4 in C major, No. 6 in D minor

Jiří Válek - flute, Jana Brožková - oboe

Jan Křtitel Vaňhal: String Quartets /The world premiere on CD/

String Quartet in E flat major

String Quattet in G major

String Quartet in A major

Antonín Dvořák: String Quartet in F major op. 96, B. 179 /1893/

Cesar Franck: Piano Quintet in F minor, /1878—79/, piano - Boris Krajný

Bohuslav Martinů: Piano Quintets nos 1 and 2, String Quartet no. "Zero"

Quintet No. 1 for Piano, two Violins and Cello, 1933, H 229, World premiere
recording

Quintet No. 2 for Piano, two Violins and Cello, 1944, H 298

String Quartet in E flat major no. "Zero", 1917, H. 103, World premiere

Recording

Jan Klusák: String Quartets nos. 1 - 5

String Quartet No. 1 /1955—56/

String Quartet No. 2 /1961—62/

String Quartet No. 3 /1975/

String Quartet No. 4 /1990/

String Quartet No. 5 /1994/

Sylvie Bodorová: String Quartet, "Dignitas homini" /1987/

Studio Matouš

Lukáš Matoušek: Metamorphoses of silence /1977—80/

Jaroslav Rybář: Komorní hudba

Smyčcový kvartet /1994/

Fermata

Franz Schubert: String Quintet Op. 163 in C major

Daniel Veis - violoncello

Capriccio

W. A. Mozart: Quartet für Oboe, Violine, Viola und Violoncello F-Dur, KV

370/368a/

Oboenquintett für 2 Violinen 2 Violen und Violoncello, KV 406/516b/

Adagio für Englischhorn, 2 Violinen und Violoncello, K 580a

Streichquartett B-Dur, KV 589

Oboe und Englischhorn - Lajos Lencsés

Lotos

Antonín Dvořák: String Quartet in E flat major, Op. 51

String Sextet in A major, Op. 48, Josef Suk - viola

Antonio Meneses - cello

Kouzelné okamžiky /Magic Moments/

Famous Quartet Encores

Johannes Brahms: Piano quintet in F minor, Op. 34 -Noriyuki Miyazawa -

piano /

Alphée

Alexander Borodin: String Quartets in A major No. 1 and in D major No.

2

Giuseppe Verdi: String Quartet in E minor /1873/

Johannes Brahms: Clarinet Quintet in B minor, Op. 115

Clarinet - Stephan Siegenthaler

Koch-Schwann

Franz Krommer: Flute Quintets - Bruno Meier - flétna

Fl. kvintety G major Op. 101, in D major Op. 49, in C major Op. 63/

Fl. kvintety G major Op. 109, E minor, Op. 55 in D major Op. 58/

EDITIO

The Czech Radio Distributed by Monitor-EMI

Quartets by contemporary composers

Jiří Teml. String Quartet No. 3 /The Fantastic Scenes/

Ivana Loudová: Variations on a Stamic theme

Ivan Kurz: Tone-Circle

Zoja Černovská: String Quartet

Ivo Bláha String Quartet No. 3

Sunrise Records

Suburban Path

Faraway On a Moonlit Night

ASV

Máximo Diego Pujol: Tangata de Agosto /Guitar Quintet/

María Isabel Siewers - guitar

Carlos Gustavino: Jeromita linares /Guitar Quintet/

María Isabel Siewers - guitar

Obtech Medical

The well adjusted clarinet

W. A. Mozart: Quintet for Clarinet and String Quartet in A major, K. 581

Carl Maria von Weber: Quintet for Clarinet and String Quartet in B flat major, Op. 34

Stephan Siegenthaler - clarinet

GZ Loděnice

Zdeněk Zahradník: Máj /Melodrama na báseň Karla Hynka Máchy/

Recitace: Rudolf Hrušínský

EuroArt

Antonín Dvořák: String Quartet in A flat major, op. 105

Bedřich Smetana: String Quartet No. 1, E minor, "From My Life"

L. Janáček: 2. sm kvartet, "Listy důvěrné" /Intimite lettres/

W.A Mozart: Klarinetový kvintet A-Dur, K.v. 581 /klarinet - Kyoko

Kawaguchi/

Franz Schubert: Kvartetní věta C-moll, op. posth

Czech String Quartet Discoveries

L. Janáček: 1. sm. kvartet, "Z podnětu Tolstého Kreutzerovy sonáty"

Pavel Haas: 3. sm. kvartet, op.15

Hans Krása: Quartetto

Erwin Schulhoff: 1. sm. Kvartet

Arriaga vive, Three Quartets - Tři kvartety

Juan Chrisóstomo de Arriaga: String Quartet No.1 in D minor

String Quartet No.2 in A major

String Quiartet No.3 in E flat major

6. Prehľad koncertov Stamicovho kvarteta 2020-2022

Január 2020 - Marec 2022

19. 1. 2020

Praha, Malostranská beseda

/W. A. Mozart, K. Dittersdorf/

21. 1. 2020

EuroArt Praha, Lichtenštejnský palác

P. Daněk- hoboj

/B. H. Croseel, J. B. Foerster, A. Rejcha/

9. 6. 2020

EuroArt Praha, Lichtenštejnský palác

Marek Kozák - klavír

/Kovařovic, Čajkovskij, Dvořák/

15. 6. 2020

EuroArt Praha, Lichtenštejnský palác

Marek Kozák - klavír

/Kramář, Beethoven, Smetana/

11. 6. 2020

Stamicovy slavnosti, Havl. Brod

Pavel Steidl – kytara, Jana Drdáčká – tanec

/K. Mertz, N. Paganini, F. Kramář, L. Boccherini/

18. 9. 2020

Stamicovy slavnosti, Havl. Brod

Filharmonie G. Mahlera, dirigent Jiří Jakeš

/K. Stamic: Koncertantní sinfonie/

11. 11. 2020

Praha, Čes. rozhlas

/J. Hanuš: Suita drammatica/

8. 12. 2020

EuroArt Praha, Lichtenštejnský palác, on-line concert

/F. Kramář, K. Kovařovic/

19. 1. 2021

EuroArt Praha, Lichtenštejnský palác, on-line koncert

K. Fialová – viola, P. Nouzovský – violoncello, V. Veverka – hoboj, J. Hudec -
kontrabas

/A. Dvořák, G. Muchová/

18. 3. 2021

Sál Martinů, on-line koncert

/A. Dvořák/

15. 5. 2021

Studio Švýcarský

Yukie Ichimura - klavír

/A. Dvořák/

25. 5. 2021

Kolín

/J. Haydn, B. Smetana, A. Dvořák/

8. 6. 2021

EuroArt Praha, Lichtenštejnský palác

Kristina Fialová - viola

/W. A. Mozart, M. Kubička, J. Haydn/

9. 6. 2021

Malostranská beseda, Praha

/L. Janáček/

15. 6. 2021

Malostranská beseda, Praha

/J. Haydn/

22. 8. 2021

Deštné v Orlických horách

/Haydn, Smetana/

17. 9. 2021

Stamicovy slavnosti, Havl. Brod

Marek Kozák - klavír

/Kammel, Šostakovič, Dvořák/

27. 9. 2021

EuroArt Praha, Lichtenštejnský palác

M. Kirschner - klavír, Německo

/Kammel, Šostakovič, Schumann/

6. 10. 2021

Deylova konzervatoř

Kristina Fialová – viola

/Miroslav Kubička/

2. 11. 2021

EuroArt Praha, Lichtenštejnský palác

Komorní filharmonie Pardubice, dirigent Tomáš Brauner, Marek Kozák-klavír

/Kovařovic, Dvořák/

14. 11. 2021

Úsobí

/Haydn/

20. 11. 2021

Mnichov

Stephan Siegenthaler - klarinet

/Dvořák, Rejcha, Čajkovskij/

5. 12. 2021

Písek

/Dvořák, Čajkovskij/

18. 1. 2022

EuroArt Praha, Lichtenštejnský palác

Karel Plocek - viola

/Stamic, Vranický, Kramář/

17. 2. 2022

Rakovník

/Program v jednání/

15. 3. 2022

EuroArt Praha, Lichtenštejnský palác

Mingwan-Kim - viola/Bach, Schulhoff, Mozart

ZÁVER

Stamicovo kvarteto je v súčasnosti považované za výnimočný súbor, ktorý svojím celoživotným dielom dokazuje svoju lásku k umeniu a ochotu mu slúžiť. Tomuto výnimočnému súboru sa stále darí udržať nadštandardnú interpretačnú úroveň.

Pri vypracovaní tejto diplomovej práce mi veľmi pomohol rozhovor s p. Kekulom, ktorý sa uskutočnil 12.4.2022 v Cafe HAMU v Prahe. Nápomocný mi bol aj dokument, ktorý bol natočený pri príležitosti 30. výročia Stamicovho kvarteta.

Veľká vďaka patrí môjmu pedagógovi na AMU a taktiež členovi Stamicovho kvarteta Jánovi Pěruškovi, ktorý mi pomohol pri vypracovaní tejto práce a viedol ma počas môjho štúdia na AMU.

Vzniku tejto práce predchádzala osobná skúsenosť so Stamicovým kvartetom. Mal som možnosť sledovať tento súbor na mnohých koncertoch.

Je priam neuveriteľné, akou cestou, akými rôznymi úskaliami, výmenami interpretov si toto kvarteto doposiaľ prešlo. Som nesmierne rád, že som mal možnosť napísať túto diplomovú prácu o takom jedinečnom súbore ako bezpochyby Stamicovo kvarteto je. Oproti pôvodnému očakávaniu, že predmetom práce bude tradičná kompilácia informácií o zavedenom komornom súbore ma veľmi milo prekvapilo, že Stamicovo kvarteto je aktívne teleso, ktoré dokáže osloviť aj dnešné publikum a objavovať stále nové dramaturgické počiny. Verím, že pohľad do práce tohto výnimočného súboru môže byť inšpiráciou pre mnoho mladých komorných súborov.

Dúfam, že som aspoň v malej miere priblížil čitateľovi históriu a zaujímavú hudobnú cestu Stamicovho kvarteta.

Zoznam použitej literatúry a pramene:

https://cs.wikipedia.org/wiki/České_kvarteto

<https://www.classicpraha.cz/radio/porady/dobyli-svet/ceske-kvarteto>

<https://www.smetanovokvarteto.cz/historie>

<https://tinachristieflute.com/stamitz-family-johann-carl-and-anton/>

https://cs.wikipedia.org/wiki/Jan_Václav_Stamic

<http://www.stamicquartet.cz/jan-vaclav-stamic-1717-1757.html>

https://cs.wikipedia.org/wiki/Karel_Stamic

https://cs.wikipedia.org/wiki/Anton%C3%ADn_Stamic

<http://www.stamicquartet.cz/diskografie.html>

<http://www.stamicquartet.cz/program.html>

http://hudebnirozhledy.scena.cz/www/index.php?page=clanek&id_claneku=2261

https://cs.wikipedia.org/wiki/Vlachovo_kvarteto

https://cs.wikipedia.org/wiki/Janáčkovo_kvarteto

http://hudebnirozhledy.scena.cz/www/index.php?page=clanek&id_claneku=1927

https://cs.wikipedia.org/wiki/Talichovo_kvarteto

https://cs.wikipedia.org/wiki/Pražské_kvarteto

<http://www.bohuslavmatousek.cz/cs/biografie/>

https://cs.wikipedia.org/wiki/V%C3%ADt%C4%9bzslav_Černoch

<https://zivotopis.osobnosti.cz/vladimir-leixner.php>

<http://www.pazdera.biz/zivotopis/>

https://www.ceskyhudebnislovník.cz/slovník/index.php?option=com_mdictinary&task=record.record_detail&id=1004081

<https://www.petrhejny.cz/cv.htm>

<http://www.euroart.cz>

<https://www.casopisharmonie.cz/recenze/stamicovo-kvarteto-smetana-dvorak.html>